Dosarul nr. 2a-2357/23 (dosar electronic 2-22189788-02-2a-26012023)
Judecătoria Orhei, judecător Gheorghe Ciobanu

D E C I Z I E

mun. Chișinău 2 noiembrie 2023

Colegiul civil, comercial și
de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
în componența:
Președintele ședinței, judecător Ion Secrieru
Judecătorii Anton Marina şi Vitalie Cotorobai
Grefier Eduard Lungu

examinând, în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de avocatul Chirilenco Svetlana, în interesele reclamantei ***** Angela, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei /sediul Telenești/ din 20 martie 2023, pronunțată în cadrul pricinii civile inițiate la cererea de chemare în judecată, înaintată de ***** Angela către ***** Alexei, intervenienți accesoriu APL orașului Cricova și Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești privind decăderea din drepturile părintești, prin care acțiunea a fost respinsă, -

c o n s t a t ă:

La data de 28 decembrie 2022, avocatul Chirilenco Svetlana, acționând în numele și interesele reclamantei ***** Angela, în baza mandatului avocațial nr. *****din 15 decembrie 2022 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** Alexei, intervenienți accesoriu Primăria orașului Cricova și Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești, solicitând decăderea lui ***** Alexei din drepturile părintești în privința copilului minor *****.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat, că pe 9 februarie 2011 prin intermediul OSC mun. Chișinău a avut loc înregistrarea căsătoriei între ***** Alexei și ***** Angela, fapt confirmat prin extrasul de pe actul de căsătorie ***** din 11.08.2021.Din căsătorie s-a născut copilul comun *****, a.n *****, IDNP *****, fapt confirmat prin certificatul de naştere *****, eliberat la data de 12.04.2021.

Potrivit certificatul de naştere ***** în rubrica „Părinţi” drept „Tată” este indicat ***** Alexei, iar „Mama” este indicată ***** Angela.

Totodată a invocat, că drept rezultat al acțiunii înaintate, prin intermediul instanţei de judecată, din partea *****către ***** Alexei, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului s.Rîșcani, prin hotărîrea Judecătoriei Chişinău /sediul Centru/ din 20.12.2020 instanţa de judecată a dispus: desfacerea

căsătoriei încheiată la data de 09.02.2011 între ***** Alexei și ***** (*****) Angela, înregistrată la OSC mun. Chișinău și trecută în Registrul de stare civilă sub nr.*****, determinarea domiciliul copilului minor *****, a.n ***** împreună cu mama, *****și încasarea de la ***** Alexei în beneficiul lui *****(*****) Angela, pensia pentru întreținerea copilului minor *****, a.n ***** în mărime fixă de 1500 lei lunar începând cu data înaintării acțiunii în judecată- 30.07.2020 şi până la atingerea majoratului copilului.

Susține reclamanta, că după ce hotărârea sus invocată a devenit definitivă şi executorie, fapt ce a avut loc la data de 05.01.2021, din partea reclamantei *****la data de 21.01.2021 a fost preluat titlul executoriu nr. 2-13811/20 eliberat în baza hotărârii din 02.12.2020 şi transmis spre executare executorului judecătoresc Zamşa Valentina.

Reieşind din contextul încheierii privind stabilirea cuantumului restanţei la plata pensiei alimentare, nr. 004p/a-60r/2022 din 02.2022 emisă de executorul judecătoresc Zamşa Valentina s-a stabilit faptul prezenţei unei restanţe pentru neachitarea pensiei pentru întreţinerea copilului minor pentru 28 luni consecutiv. Şi anume a fost constatat precum că restanţa la pensia alimentară a fost calculată, începînd cu 30.07.2020 şi până la data emiterii încheierii, la caz 30.11.2022, care reieşind din suma stabilită de instanţa de judecată de 1500 ***X*** 28 luni - restanţa o constituie 42000 lei.

A relevat reclamanta, că ultima fiind expediată pentru informare înclusiv şi în adresa debitorului, însă fără rezultat, nefiind efectuată nici-o achitare din momentul depunerii acţiunii in judecată şi pănă la data efectuării recalculului, fapt ce şi a servit drept temei pentru adresarea cu prezenta cerere avînd drept obiect decăderea din drepturile părinteşti.

Invocă, că copilul minor ***** din momentul naşterii domiciliază în mun.Chişinău or. Cricova str-la Chişinăulu, 8/1 fiind încadrată în IPLP ,,Alexei Mateevici”. Reieşind din contextul caracteristicii eliberate de către administraţia IPLP ,,Alexei Mateevici” , tatăl elevei niciodată nu a fost la şcoală, nu a participat la şedinţele cu părinţii şi nu s-a interesat de educaţia fiicei.

Mai menționează reclamanta, că neparticiparea tatălui copilului în educaţia şi creşterea copilului minor, inclusiv şi indeferenţa totală faţă de sănătatea copilului său este confirmată prin Concluzia medicală nr. 137 din 02.12.2022 eliberată de Centrul de Sanatate Cricova. Reişind din contextul actului dat rezultă expres, că copilul minor este înscris in lista medicului de familie Rodica Clapon, IMSP CS Cricova şi de la naştere, permanent copilul a fost însoţit în timpul vizitelor de către mama –***** Angela.

A mai adăugat, că până a înainta prezenta acţiune în instanţa de judecată, din partea reclamantei au fost efectuate toate acţiunile întru a confirma condiţiile de trai a copilului care pot fi oferite şi capacitatea materială care este confirmată în cazul dat prin Ancheta socială din 30.11.2022, întocmită de comisia specializată din cadrul APL

Cricova. Din care rezultă expres componenţa familiei, condiţiile de trai şi venitul lunar ale reclamantei şi a copilului minor.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei /sediul Telenești/ din 20 martie 2023 acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut, că deși sunt înregistrate datorii la plata pensiei pentru întreținerea copilului minor, formată în urma neexecutării hotărîrii Judecătoriei Chişinău /sediul Centru/ din 20.12.2020, totuși acest fapt nu constituie un motiv suficient pentru a-l decădea pe ***** Alexei din drepturile sale părintești asupra copilului minor, *****. Totodată, instanța a evidențiat, că la materialele cauzei nu se regăsesc acte, ce ar permite stabilirea stării materiale în care se află părintele vizat, prin urmare nu este probat faptul eschivării pârâtului cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere. Or, ***** Alexei în calitatea sa de tată al copilului are aceleași drepturi față de copil ca și mama acestuia și, deși pot exista anumite pretenții referitor la calitatea sprijinului acordat, acest fapt nu justifică în sine aplicarea unei sancțiuni excepționale asupra dreptului fundamental prin retragerea juridică a calității de părinte.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 24 martie 2023 avocatul Chirilenco Svetlana, în numele și interesele reclamantei ***** Angela, a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel și casarea integrală a hotărârii și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel declarate, din motivul necorespunderii acesteia prevederilor art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiind acordat părții apelante termen pentru prezentarea cererii de apel motivate și dovezii achitării taxei de stat. Concomitent, s-a explicat că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

În interiorul termenului acordat de instanța de apel, partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, urmare a acestui fapt prin încheierea instanței de apel din 13 iulie 2023, cererea de apel a fost acceptată pentru examinare, cu intentarea procedurii în apel.

În motivarea apelului declarat reprezentantul părții a indicat, că reieşind din contextul părţii motivate a hotărîrii contestate prima instanţă şi-a argumentat concluzia, că potrivit articolului 9 din Convenţia cu privire la drepturile copilului, Statele Părţi vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei acestora, exceptând situaţia în care autorităţile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi cu respectarea legilor şi a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare, cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltrataţi sau neglijaţi de părinţi.

În acest context, susține partea apelantă, că nu este clară argumentarea dată, în cazul în care potrivit art. 70 din Codul familiei, decăderea din drepturile părinteşti nu

reprezintă o măsură definitivă, fiind posibilă reluarea exerciţiului drepturilor părinteşti în cazul în care împrejurările sau motivele care au justificat adoptarea acestor măsuri au încetat şi dacă restabilirea în drepturile părinteşti este în interesul copilului .

Susține, că la caz, nu rezultă intenţia de a separa copilul minor de tată, pe motiv că ultimul pînă la momentul actual nu a susţinut aceste relaţii cu copilul fiind constatată cu certitudine neglijenţa tatălui faţă de copil.

Se mai menționează în cererea de apel, că criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicaţi copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului. Potrivit jurisprudenţei CEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală (cauza Johansen împotriva Norvegiei, hotărîrea din 07.08.1996, Culegerea 1996-III, paragraful 64), interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un compartiment deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului (cauza Gnahore împotriva Franţei, nr.40.03/98, paragraful 59, CEDO 2000- IX şi Johansen citată anterior, paragraful 78).

Indică, că prin drepturile părinteşti, de care părinţii pot fi decăzuţi, se subînţeleg drepturile pe care părinţii le au asupra copilului pînă la atingerea majoratului acestuia sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu, şi sunt legate de educaţia, de dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor.

Totodată a adăugat, că art. 62 alin.(4) Codul familiei stabileşte, că pentru exercitarea drepturilor părinteşti în detrimentul intereselor copilului, părinţii poartă răspundere în modul stabilit.

Mai relatează partea, că temeiurile de decădere din drepturile părinteşti sînt indicate în art.67 Codul familiei, acestea fiind: - eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere; Eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, primejduiesc învăţătura şi instruirea copilului.

Pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele (părinţii) se eschivează cu reacredinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere. Îndatorirea de a acorda întreţinere se justifică în ideea că o asemenea obligaţie poate exista în temeiul raporturilor de rudenie dintre părintele şi copilul său minor, care rămîn neschimbate şi după încetarea ocrotirii părinteşti, întrucît minorul are nevoie şi în continuare de îndeplinirea acestei obligaţii a cărei executare nu produce şi nu are nici un drept corelativ (reciproc) faţă de copil.

Subsidiar a completat, că din prevederile art. 111 Codul familiei, care stabilesc expres cazurile de încetare a obligaţiei de întreţinere, iar decăderea din drepturile părinteşti a părintelui nu este inclusă ca temei de încetare a obligaţiei de întreţinere.

A mai relevat, că reieşind din contextul părţii motivate a hotărîrii contestate prima instanţă şi-a argumentat concluzia, menționînd faptul că deşi sunt înregistrate datorii la plata pensiei pensiei de întreţinere copilului minor, formată în urma neexecutării hotărîrii Judecătoriei Chişinău /sediul Centru/ din 20.12.2020, totuşi acest fapt nu consituie un motiv sufecient pentru a-l decădea pe ***** Alexei din drepturile părinteşti.

În acest context a susținut, că prezenţa unei restanţe la plata pensiei alimentare pentru copilul minor, nu a constituit unicul argument înaintat şi invocat în şedinţa de judecată pentru înaintarea acţiunii în instanţa de judecată, or, copilul minor ***** din momentul naşterii domiciliază în mun.Chişinău, or.Cricova str-la Chişinăului, 8/1, fiind încadrată în IPLP „Alexei Mateevici", iar reieşind din contextul caracteristicii eliberate de către administraţia IPLP „Alexei Mateevici" , tatăl elevei niciodată nu a fost la şcoală, nu a participat la şedinţele cu părinţii şi nu s-a interesat de educaţia fiicei, din care rezultă expres eschivarea intenţionată de la executarea obligaţiilor părinteşti. Neparticiparea tatălui copilului în educaţia şi creşterea copilului minor, inclusiv şi indeferenţa totală faţă de sănătatea copilului său este confirmată prin Concluzia medicală nr. 137 din 02.12.2022, eliberată de Centrul de Sănătate Cricova.

La cererea de apel intimații nu au prezentat referința.

Reprezentantul părții apelante ***** Angela, avocatul Chirilenco Svetlana în ședința de judecată a instanței de apel a susținut apelul și a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.

Intimații: pârâtul ***** Alexei și intervenientul accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Cricova și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Telenești nu s-au prezentat în ședința instanței de apel, în pofida înștiințării lor legale. Urmare a acestui fapt și în temeiul art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cererii de apel în absența acestora.

Analizând motivele invocate în cererea de apel, studiind materialele pricinii, Colegiul consideră necesar de a admite apelul declarat și a casa hotărârea instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a cererii de apel.

În conformitate cu alin. (1) art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Partea apelantă ***** Angela a depus apelul la data de 24 martie 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei /sediul Telenești/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 20 martie 2023, astfel se constată apelul declarat în termen.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține, că sarcina instanței de apel derivă reieşind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie

sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat. Conform art. 64 alin. (1) din Codul familiei, părintele care locuieşte împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuieşte separat, cu excepţia cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică.

Totodată, art. 51 alin. (2) Codul familiei statuează precum că, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului.

În corespundere cu norma de la art. 52 alin. (1) Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinţi, cu buneii, fraţii, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. în cazul cînd părinţii au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei.

Tot în acest context, în baza art. 16 din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15.12.1994, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului.

Conform art. 60 alin. (1) Codul familiei, părinţii au dreptul şi sînt obligaţi săşi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat.

Articolul 62 alin. (4) Codul familiei stabileşte că, pentru exercitarea drepturilor părinteşti în detrimentul intereselor copilului, părinţii poartă răspundere în modul stabilit.

Conform art. 67 din Codul familiei, părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă: a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere; b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părinteşti; d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicând violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; g) au săvârșit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului; precum şi h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

Din conţinutul normei de drept enunţate, rezultă că decăderea din drepturile părinteşti este o sancţiune, care poate fi aplicată faţă de părinţii, care din culpă gravă nu-şi îndeplinesc obligaţiunile faţă de copil, inclusiv, se eschivează de la plata pensiei de întreţinere. Neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părinteşti trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancţiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinţilor conduce la decăderea din drepturile părinteşti. Pentru decăderea din drepturile părinteşti, pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere, este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente,

care ar demonstra cu certitudine că, părintele (părinţii) se eschivează cu reacredinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de apel.

Din materialele pricinii rezultă, că părinții copilului minor - *****, născută la *****, sunt apelanta/reclamantă ***** Angela și intimatul/pârât ***** Alexei, fapt confirmat prin certificatul de naștere seria ***** eliberat la 23 martie 2019 de Serviciul stare civilă Rîșcani mun. Chișinău.

Totodată prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 20 decembrie 2020, definitivă și irevocabilă, a fost desfăcută căsătoria încheiată la data de 09.02.2011 între ***** Alexei și ***** (*****) Angela, înregistrată la OSC mun. Chișinău și trecută în Registrul de stare civilă sub nr. *****, s-a determinat domiciliul copilului minor *****, a.n ***** împreună cu mama, *****și încasarea de la ***** Alexei în beneficiul lui ***** (*****) Angela și s-a încasat pensia pentru întreținerea copilului minor *****, a.n ***** în mărime fixă de 1500 lei lunar, începând cu data înaintării acțiunii în judecată- 30.07.2020 şi până la atingerea majoratului copilului.

Potrivit concluziei avizului autorității tutelare locale cu privire la decăderea din drepturile părintești a lui ***** Alexei față de fiica sa minoră *****, întocmit de APL or. Cricova cu nr. 05-5/96 din 25.01.2023, se lasă la discreția instanței de judecată decăderea din drepturile părintești a tatălui ***** Alexei. Se mai indică în avizul-concluzie menționat faptul, că la creșterea și educarea copilului minor tatăl biologic ***** Alexei nu contribuie moral și financiar, nu achită pensia alimentară, la ședințele părintești din cadrul IPLT ,,A.Mateevici” se prezintă doar mama, tatăl necunoscând nici învățătorii, nici situația școlară.

Prima instanță, prin hotărârea din 20 martie 2023, a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

Colegiul consideră concluzia instanței de fond dată în acest sens una neîntemeiată, contrară stării de fapt real existentă, rezultată din aprecierea incorectă a materialelor și probelor anexate la dosar și aplicarea greșită a normelor de drept material ce guvernează raportul juridic litigios, fapt care constituie temei de casare a hotărârii.

Or, conform dispozițiilor art. 67 lit. a) și lit. h) Codul familiei, părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere sau în alte cazuri, când aceasta o cer interesele copilului.

Potrivit art. 58 alin. (1) şi alin. (2) Codul familiei, părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat. Drepturile şi obligațiile

părinților, cu excepțiile prevăzute de prezentul Cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obținerii capacității depline de exercițiu de către copil.

În conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) Codul familiei, părinții sânt obligați să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapți de muncă, care necesită sprijin material.

Potrivit dispozițiilor art. 60 alin. (1)-(3) Codul familiei, părinții au dreptul şi sunt obligați să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane. Părinții sunt obligați să asigure frecventarea de către copil a școlii până la sfârșitul anului de învățământ în care acesta atinge vârsta de 16 ani. Instituția de învățământ şi forma de instruire sunt alese de către părinți, cu luarea în considerare a opiniei copilului.

Conform prevederilor art. 68 Codul familiei:

(1) Decăderea din drepturile părintești are loc numai pe cale judecătorească.

(2) Acțiunea privind decăderea din drepturile părintești poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială.

(3) Cererea privind decăderea din drepturile părintești se examinează cu participarea obligatorie a autorității tutelare locale/teritoriale.

La caz, se mai reţine că, conform art. 3 alin. (1) din Convenţia ONU internaţională cu privire la protecţia drepturilor copilului din 20 noiembrie 1989, la care Republica Moldova a devenit parte în urma adoptării Hotărârii Parlamentului RM nr. 408-XII din 12 decembrie 1990, în toate deciziile care ii privesc pe copii, fie ca sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie sa fie luate in considerare cu prioritate.

În jurisprudenţa sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat că, măsurile ce implică decăderea din drepturile părinteşti ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerinţă imperativă, care se referă la interesele copilului.

În acest sens se reţine, că în cauza N.P. contra Republicii Moldova, nr. 58455/13, 6 octombrie 2015, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că, interesul superior al copilului este de o importanţă esenţială. Decăderea din drepturile părinteşti reprezintă o măsură particulară de anvergură, în urma căreia părintele este privat de viaţa sa de familie cu copilul, şi este incompatibilă cu scopul reuniunii lor. Astfel de măsuri trebuie să fie întreprinse doar în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate doar dacă ele sunt motivate de o cerinţă de prim rang aferentă interesului superior al copilului. Pentru identificarea interesului superior al copiilor, într-un caz particular, trebuie să se ţină cont de două aspecte: în primul rând, este în interesul

suprem al copilului, ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepţia cazurilor, în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită; şi, în al doilea rând, este în interesul superior al copilului, ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniştit.

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat totuşi că, acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s- a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (cauza Maumousseau şi Washington împotriva Franţei, nr. 39.388/05, paragraful 67).

Aici instanţa de apel mai reţine şi prevederile art. 5 al Protocolului nr. 7 la Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, conform căruia soţii se bucură de egalitate în drepturi în responsabilităţi cu caracter civil între ei şi în relaţiile cu copiii lor în ceea ce priveşte căsătoria, pe durata căsătoriei şi cu prilejul desfacerii acesteia.

Colegiul civil consideră necesar a menţiona faptul că, eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, primejduiesc învăţătura şi instruirea copilului.

Astfel, pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele (părinţii) se eschivează cu rea-credinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere.

Instanţa de apel reţine că reclamanta ***** Angela, adresându-se cu cerința de decădere din drepturile părintești a invocat că, după desfacerea căsătoriei, pârâtul se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv și de la plata pensiei de întreținere a fiicei minore ***** și nu se interesează de soarta copilului, faptul dat fiind probat prin actele și înscrisurile eliberate de autorități.

În acest sens, Colegiul civil a reţinut, că din contextul încheierii nr. 004p/a-60r/2022 din 17.11.2022, emisă de executorul judecătoresc Zamșa Valentina, s-a stabilit eschivarea de la plata pensiei de întreținere a copilului minor, prin prezența unei restanțe pentru neachitarea pensiei pentru întreținerea copilului minor pentru 28 luni consecutiv, ceia ce constituie suma de 42000 MDL.

Totodată, prin prisma prevederilor art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, potrivit cărora faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat, la acest capitol, instanța de asemenea va reține și argumentul reclamantei potrivit căruia, ***** Alexei nu se interesează de soarta fiicei sale minore *****.

La fel, din înscrisurile prezentate de reclamanta/apelantă anexate la dosar, Colegiul a constatat cert că tatăl copilului nu execută nici obligația minimă, impusă printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, de aport financiar și material pentru

întreținerea și susținerea copilului. Totodată, potrivit invocărilor părții reclamante, demonstrate prin probele existente la dosar, inclusiv avizele autorităților de profil, tatăl nu se interesează de soarta copilului, de reușitele și greutățile acestuia, nu vine să îl viziteze și vadă și, în general, nu participă nici într-un mod în viața copilului. Urmare a acestui fapt copilul, practic, nu-l percepe pe tatăl său biologic ***** Alexei în calitate de tată, având față de ultimul o atitudine ca față de o persoană străină. Instanța de apel ține să accentueze, că Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei or. Cricova a invocat aceste aspecte și momente, a prezentat probe în acest sens, iar pârâtul/intimat nu s-a opus situației expuse de partea oponentă, nu a combătut-o și nici într-un mod nu a încercat să demonstreze existența unei alte stări de fapt.

Colegiul conchide, însă, în circumstanțele stabilite, lipsa de interes şi responsabilitate a intimatului ***** Alexei atât de a-şi exercita drepturile faţă de copil, cât şi de a executa obligațiile legale de părinte. Mai mult ca atât, după cum s-a accentuat anterior, acesta a fost obligat la plata pensiei pentru întreținerea copilului printr-o hotărâre judecătorească, devenită executorie, dar se eschivează de la această obligație, acumulând restanțe pentru o perioadă îndelungată, iar potrivit materialelor dosarului și poziției expuse în avizul autorității de profil, ultimul nu se interesează de soarta copilului minor, în privința acestuia fiind instituită tutela.

În contextul celor expuse și ghidându-se de principiul prevalării interesului superior al copilului, apărat și garantat atât de prevederile naționale, cât şi de cele internaționale indicate, Colegiul conchide că nu se lezează interesele copilului prin decăderea din drepturile părintești a tatălui, în condițiile în care părintele copilului a renunțat la drepturile sale şi nu îşi exercită obligațiile prevăzute și impuse de lege, nu manifestă interes faţă de copilul minor, aceasta având drept scop protejarea mediului psihic al copilului, dezvoltarea lui morală şi asigurarea unor condiții de trai care să nu-i primejduiesc dezvoltarea şi instruirea. Or, eschivare de la utilizarea drepturilor şi exercitarea obligațiilor părintești, confirmată prin probe admisibile şi pertinente, în sensul prevederilor art. art. 121 și 122 Cod de procedură civilă, constituie temei pentru decăderea părintelui din drepturile părintești, dar păstrându-i în continuare obligațiile impuse de lege față de copil.

Materialul probator acumulat în pricina dată atestă cert, că pârâtul/intimat în general nu participă în viața copilului, nu se interesează de soarta lui, nevoile, greutățile și bucuriile de care copilul are parte, nu participă la educarea și instruirea copilului, circumstanțe ce denotă lipsa totală de interes şi responsabilitate a intimatului ***** Alexei atât de a-şi exercita/utiliza drepturile părintești faţă de copil, cât şi de a executa/îndeplini obligațiile impuse de lege părintelui față de copilul său minor.

În sensul confirmării eschivării intimatului de la exercitarea obligațiilor părintești, instanța de apel reține înscrisurile prezentate, care confirmă lipsa totală a tatălui din viața copilului. Or, părinții au obligația de a participa la întreținerea, creșterea, instruirea și educarea copilului și în lipsa unei hotărâri judecătorești, iar pârâtul/intimat, chiar și în situația existenței unei hotărâri judecătorești, prin care a fost obligat să participe la întreținerea copilului, se eschivează de la îndeplinirea acestei obligații. Faptul, că pârâtul/intimat nu execută nici obligația impusă prin intermediul unui act judiciar, încă odată demonstrează eschivarea acestuia de la îndeplinirea obligațiilor părintești.

Astfel, din materialele pricinii Colegiul consideră, că partea apelantă a prezentat probe suficiente, utile şi pertinente, ce confirmă eschivarea cu rea-credință a intimatului de la folosirea drepturilor și exercitarea obligațiilor părintești față de fiica sa minoră *****, comportament ce s-a manifestat atât prin neachitarea pensiei de întreținere a copilului minor, cât și prin lipsa totală în viața copilului. Or, instanța reiterează, că anume rea-credința părintelui în raport cu drepturile copilului constituie temei de decădere a acestuia din drepturile părintești.

Corespunzător, instanța examinând cauza a stabilit la moment dezinteresul total, a lui ***** Alexei pentru creșterea, educarea, instruirea și dezvoltarea armonioasă a copilului său, inclusiv și eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești prin plata pensiei de întreținere. În acest sens Colegiul reiterează, că potrivit probatoriului administrat de părți a stabilit cert și fără echivoc, că tata nu participă în viața copilului, acesta în general nu se interesează de soarta fiicei sale.

În acest sens, instanța de apel reține și jurisprudenţa CtEDO în cauzele privind decăderea din drepturile părintești, potrivit căreia, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală (cauza Johansen vs Norvegia, hotărârea din 07 august 1996), că interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un compartiment *deosebit de nedemn* poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului (cauza Gnahore vs Franţa, hotărârea din 19 septembrie 2000 şi Johansen citată anterior).

Totodată, CtEDO subliniază totuşi că, acest interes prezintă un dublu aspect (cauza Gnahore, menţionată mai sus): pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (cauza Maumousseau şi Washington vs Franţa, hotărârea din 06 decembrie 2007).

Mai mult, Colegiul ține să specifice că legislația internă a R.Moldova nu impune o limitare irevocabilă și fără posibilitate de redresare și remediere a chestiunii privind decăderea din drepturile părintești a părintelului nedemn. În acest sens Colegiul relevă, că decăderea lui ***** Alexei din drepturile părintești asupra copilului său minor*****, nu este un proces și o situație ireversibilă deoarece acesta, în cazul în care va remedia situația, va modifica comportamentul și va demonstra o altă atitudine față de copil, față de drepturile și obligațiile sale părintești, poate iniția, în conformitate cu prevederile art. 70 Codul familiei, un alt proces civil, privind restabilirea sa în drepturile părintești, din care a fost decăzut. Or, potrivit normei de drept material numite **părinţii pot fi restabiliţi în drepturile părinteşti dacă au încetat împrejurările care au condus la decăderea lor din aceste drepturi şi dacă restabilirea în drepturile părinteşti este în interesul copilului**. Restabilirea în drepturile părinteşti se face pe cale judecătorească, în baza cererii persoanei decăzute din aceste drepturi, cu participarea obligatorie a autorității tutelare teritoriale.

În concluzie, Colegiul reiterează, că potrivit probatoriului administrat de părțile în litigiu se atestă, că pârâtul/intimat nu execută în modul corespunzător obligațiile părintești, deoarece nu se interesează de soarta fiicei sale minore, situație, care în coroborare cu normele de drept material ce guvernează situație, impun necesitatea admiterii pretențiilor apelantei/reclamante ***** Angela, privind decăderea din drepturile părintești a tatălui ***** Alexei. Mai mult, Colegiul a stabilit că pârâtul în general se eschivează de la obligațiile părintești și nu participă nici cum în viața copilului, moment ce demonstrează realitatea și obiectivitatea situației prezentate de partea apelantă, inclusiv temeinicia cerinței de decădere a tatălui din drepturile părintești.

Totodată, deoarece reclamanta/apelantă ***** Angela, are câștig de cauză, ultima prin cererea de chemare în judecată solicitând compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel va soluționa și chestiunea respectivă, potrivit prevederilor art. 94 Cod de procedură civilă, conform cărora (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată; (3) Prevederile alin. (1) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii; (4) Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărîrea atacată sau pronunţă o nouă hotărâre, instanţa ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, partea a făcut dovada achitării taxei de stat la înaintarea acțiunii, în sumă de 100 MDL, la înaintarea cererii de apel în sumă de 75 MDL și plata pentru citarea publică, în sumă de 100 MDL care urmează a fi încasate de la partea care a pierdut procesul, adică de la pârâtul/intimat ***** Alexei.

În final, din considerentele descrise și anterior enunțate, având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță, dar au fost apreciate greșit, la fel și normele de drept material au fost aplicate incorect şi nu este necesară verificarea suplimentară a unor dovezi, Colegiul ajunge la concluzia de a admite

apelul declarat de ***** Angela, a casa hotărârea Judecătoriei Orhei /sediul Telenești/ din 20 martie 2023, pronunțată în actuala cauză și a emite în pricină o nouă hotărâre, de admitere integrală a acțiunii.

Reieșind din cele indicate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. c) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e:

Admite apelul declarat de avocatul Chirilenco Svetlana, în interesele reclamantei ***** Angela.

Casează hotărârea Judecătoriei Orhei /sediul Telenești/ din 20 martie 2023, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de ***** Angela către ***** Alexei, intervenienți accesoriu APL orașul Cricova și Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești privind decăderea din drepturile părintești cu compensarea cheltuielilor de judecată și, în cauză, pronunță o nouă hotărâre potrivit căreia:

Admite cererea de chemare în judecată înaintată de ***** Angela către ***** Alexei, intervenienți accesoriu APL orașul Cricova și Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești privind decăderea din drepturile părintești cu compensarea cheltuielilor de judecată.

Se decade ***** Alexei, născut la *****, IDNP ***** din drepturile părintești în privința copilului minor *****, a.n. *****, IDNP *****.

Încasează din contul lui ***** Alexei în beneficiul lui ***** Angela taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii, în sumă de 100 MDL, taxa de stat achitată la înaintarea cererii de apel în sumă de 75 MDL și plata pentru citarea publică, în sumă de 100 MDL.

Decizia este definitivă și executorie din data pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ion Secrieru**
Judecător

Judecătorii **Marina Anton**

Vitalie Cotorobai